

פירוש
על
ספר
שמות

פרק א'

פסוק א'- בשנה השניה של דריוש בן אחשורוש ואסתר, (הוא נתן רשות לבנות את ביהמ"ק השני לאחר ששמונה עשרה שנה קודם הצליחו צרי יהודה ובנימין להשפיע על המלך שיבטל את בנין הבית), באחד לחדש השישי הוא חדש אלול, היתה דבר נבואה מד' ביד חגי הנביא, שיפנה אל זרובבל בן שאלתיאל מושל יהודה (בספר דברי הימים מבואר שלא היה בן שאלתיאל אלא נכדו, בן בנו פדיה, ומה שכתוב כאן שהיה בנו, לפי שבני בנים הרי הם כבנים), ואל יהושע בן יהוצדק שהיה כהן גדול.

פסוק ב'- כה אמר ד' צבקות, אָמְרוּ לַעַם שִׁכְבֵּר הַתִּיַאֲשׁוּ מִבְּנֵי בִיהֶמ"ק, אַתֶּם אוֹמְרִים שֶׁעֲדִיין לֹא הִגִּיעַ הַזְמַן לִבְנוֹת אֶת בִּיהֶמ"ק, וְאִין הַדְּבַר כֵּךְ כַּמְבוֹאֵר בַּהַמְשָׁךְ.

פסוק ג'- ויהי דבר ד' ביד חגי לאמר.

פסוק ד'- אָמְרוּ: הֵאֵם לַדְּבַר זֶה כָּבַר כֵּן הִגִּיעַ הַזְמַן, שֶׁתִּגְוְרוּ בְּבַתִּים שֶׁהַתְּקֵרָה שֶׁלֵּהֶם עֲשׂוּיָה מֵאַרְזִים, וְאִילוּ בִּיהֶמ"ק שֶׁהוּא בֵּית ד' יִשְׂאֵר חֶרֶב.

פסוק ה'- וְעַכְשִׁין, כֹּה אָמַר ד' צִבְקוֹת, תִּתְּבוֹנְנוּ בְּעַסְקִים שִׁלְכֶם, וְתִרְאוּ שְׂאִין לָכֶם הַצְּלַחָה בְּהֶם, וְתִבְיִנוּ שְׁזָה בָּא לָכֶם בְּגַלְל שֶׁהַבֵּית חֶרֶב.

פסוק ו'- הִרִי אַתֶּם רוֹאִים, שֶׁזֶרְעֵתֶם הִרְבָּה וְרַק מֵעַט הַבַּאֲתֶם הַבֵּיתָה, הִיפֶךְ מִמְּנַהֲגוֹ שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁזֶרְעִים מֵעַט וְצוּמַח הִרְבָּה, הַנֶּכֶם אוֹכְלִים וְלֹא שְׁבַעִים, לְפִי שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה קִלְלָה בְּמַעִים שִׁלְכֶם, אַתֶּם שׁוֹתִים יַיִן וְלֹא מִשְׁתַּכְּרִים, לְפִי שֶׁנִּפְגַּם טַעַם הַיַּיִן, אַתֶּם מִתְּלַבְּשִׁים וְאִין הַבְּגָדִים מִחֲמַמִּים אַתְּכֶם, וְמָה שֶׁאַתֶּם מְרוֹיַחִים הַכֹּל הוֹלֵךְ לְאַיְבוּד, כְּמוֹ אָדָם שִׁישׁ לוֹ כֶּסֶף עֵטוֹף בְּתוֹךְ בְּגַד קֶשׁוּר וְלִמְטָה יֵשׁ חוֹר וְהַכֹּל נוֹפֵל.

פסוק ז'- כה אמר ד' צבקות, שימו לב על דרכיכם, ותקנו מעשיכם.

פסוק ח' - עלו אל ההר והביאו משם עצים, ותבנו בהם את ביהמ"ק, ואהיה מרוצה ממנו, ואתכבד בו.

פסוק ט' - עד עכשיו (שעדיין לא בניתם את ביהמ"ק) חשבתם שיהיה לכם הרבה ויש לכם מעט, וגם המעט שהצלחתם להביא הביתה, בנשיבת רוח מהפה הכל כלה, אם תשאלו בגלל מה קורים לכם הדברים האלו, התשובה היא: בגלל שביתי חרב, ואתם רצים לבתיכם שבנויים היטב.

פסוק י' - לכן בגלל העבירות שהנכם עושים, נמנעו השמים מלהוריד טל, והארץ נמנעה מלהוציא פירותיה.

פסוק י"א - גזרתי שיהיה יובש בארץ, והיובש יהיה גם על ההרים שצומחים עליהם עצים טובים, ועשבים טובים, היובש יהיה גם על הדגן (תבואה) ועל התירוש (יין), ועל היצהר (שמן), ועל כל שאר דברים שמצמיחה האדמה, (פירט ג' מינים הנ"ל, לפי שהם עיקר חיי האדם), ועל האדם והבהמה, הכוונה היא, כשיש יובש בעולם זה מביא מחלות. ועל כל העסקים שהנכם יגעים בכפיתם.

פסוק י"ב - זרובבל בן שאלתיאל, יהושע בן יהוצדק הכה"ג, ושאר העם שמעו בקול ד' אלקים, ולדברי חגי הנביא שהתנבא בשם ד', העם פחד מהאזהרות והעונשים.

פסוק י"ג - ויאמר חגי שליח ד' בשליחות ד' לעם, אל תפחדו לבנות הבית, כי אני אתכם. (אמר להם זאת, כי פחדו לבנות לפי שעדיין לא קבלו רשות מהמלך לבנות).

פסוק י"ד - ד' עורר את רצון זרובבל, יהושע, ושאר העם, והתחילו להכין עצים ואבנים בשביל לבנות את ביהמ"ק.

פסוק ט"ו - דבר זה היה בכ"ד לחדש השישי הוא חדש אלול, בשנה השניה למלכות דריוש.